

ÇAĞLAR ERSOY

**ROBOTLAR, YAPAY ZEKA VE
HUKUK**

onikilevha
KİTAP VE YAYINLAR

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER.....	VII
KISALTMALAR.....	XIII
GİRİŞ.....	1
I. Robotiğe Giriş.....	5
A. Robot: Kökeni, Tanımı ve Unsurları	5
B. Robotların Ortaya Çıkışı.....	7
C. Robotik Teknolojilerin Günümüzdeki Durumu ve Geleceği	9
D. Robotların İdaresi	12
E. Arayüzlerin Geleceği.....	13
F. Arayüz ve Ötesi: İnsan – Makine Birleşimi	16
G. OODA Döngüsü, Otomasyon ve Otonomi	18
H. Yapay Zeka: Gelişim ve Riskler.....	25
II. Robotik Hukuku	31
A. Robotun Hukuki Tanımı.....	31
B. Otonominin Hukuki Tanımı	33
C. Robotik Hukuku Alanındaki Yasama Yaklaşımlarına ve Çalışmalara Örnekler	35
D. Örnek Bir Uygulama Olarak Avrupa Birliği Hukuku ve Robotik Teknolojiler.....	39
1. AB’de Yürütülen Çalışmalar	41

a.	FP7 ve Horizon 2020.....	41
b.	SPARC ve euRobotics, RoboLaw, EURON Roboethics Roadmap	42
c.	Ulusal Düzeydeki Bazı Önemli Girişimler: eThicAa ve CAAAi	44
2.	AB Mevzuatı ve Temel Yaklaşımlar	44
3.	Robotik Teknolojilerin Avrupa Birliği Mevzuatı ve Uluslararası Düzenlemeler Açısından Değerlendirmesi.....	47
a.	Eşya Konumundaki Robotlar Açısından Fikri Mülkiyet Hukuku.....	47
(1)	Telif Hakları.....	47
(2)	Veri Tabanları.....	49
(3)	Patentler	51
(4)	Marka Hakları	53
(5)	Endüstriyel Tasarımlar.....	54
(6)	Entegre Devre Topoğrafyaları.....	56
(7)	Ticari Sırlar	58
b.	Özne Konumundaki Robotlar Açısından Fikri Mülkiyet Hukuku.....	59
(1)	Robot icatları ve patentlenebilirlik.....	59
(2)	Robot üretimi eserler ve telif hakları	60
(3)	Hak sahipliğinin değerlendirilmesi	61
c.	İş Hukuku ve İş Güvenliği Açısından.....	63
d.	Gizlilik, Veri Koruma ve Veri Güvenliği Açısından	65
e.	Ceza Hukuku Açısından.....	66
f.	Borçlar Hukuku: Sözleşme Hukuku ve Sorumluluğun Belirlenmesi Açısından	68
E.	Robotların Hukuki Statüsü ve Yasal Kişilik Tartışmaları	70
1.	Hukuki ve Cezai Sorumluluk: Kusur ve Cezalandırılabilirlik Tartışmaları	70
2.	Hukukta Kişilik Kriterleri.....	72
3.	Felsefede Kişilik Kriterleri	74
4.	Robotların Gelecekteki Hukuki Statüsüne Dair Bazı Tezler.....	75

- a. Robotlar İçin Bir Hukuki Statüye İhtiyaç Olmayacağı Tezi 77
- b. Robotların Esas Kullanıcının Temsilcisi Olacağı Tezi.....78
- c. Robotların “İnsan Olmayan Özne” Sayılabilecekleri Tezi.....78
- 5. Robotlar İçin Önerilen Yasal Kişilik Modelleri79
 - a. Elektronik Kişilik Önerileri..... 80
 - b. Yapay İnsan Önerisi 83
 - c. Yapay Vekil/Temsilci Önerisi..... 84
 - d. Kölelik Önerisi85
- 6. Çıkmaz Sokaklar ve İzlenebilecek Yollar 87

III. Robotların Uluslararası İnsancıl Hukuk, İnsan Hakları, İnsan Onuru ve Etik Açısından Değerlendirmesi89

- A. Ölümcül Robotlar: Robotların Uluslararası İnsancıl Hukuk Açısından Değerlendirmesi.....89
 - 1. Uluslararası İnsancıl Hukuka Dair: Haklı Savaş Teorisi, Martens Kaydı ve Diğer Kriterler 90
 - 2. Ölümcül Robotların Aleyhine Görüşler93
 - a. Ölümcül robotların Martens Kaydı'na aykırı olacağı görüşü.....93
 - b. Ölümcül robotların uluslararası insancıl hukukun temel ilkelerine aykırı olacağı görüşü 94
 - c. Ölümcül robotların sorumluluğun belirlenmesi aşamasında sorunlar yaratacağı görüşü 96
 - (1) Cezai Sorumluluk Açısından Oluşacak Boşluklar ve Komuta Sorumluluğu..... 96
 - (2) Hukuki Sorumluluk Açısından Oluşacak Boşluklar. 97
 - d. Ölümcül robotların sivillerin korunması açısından telafi edilemez zararlar doğuracağı görüşü..... 99
 - e. Savaşın içerisinde insan unsurunun çıkartılması sebebiyle oluşabilecek zararlar 100
 - (1) Savaşa girme eşiğinin aşağıya çekilmesi 100

(2) Sivillere yönelik riskleri artırma ve terörün yaygınlaşması.....	100
(3) Yabancılaştırma tehlikesi.....	101
f. Ölümcül robotların savaş alanlarındaki kullanımının insana zarar gelmesini önlemekten çok zarar vereceği endişesi	101
g. Ölümcül robotların Haklı Savaş teorisi bakımından yaratabileceği sakıncalar.....	102
h. Ölümcül robotların insan haklarına zarar vereceğine ilişkin çekinceler.....	103
i. Ölümcül robotlarının kullanımının insan onuruna aykırı olacağı yönünde görüşler	104
3. Ölümcül Robotların Lehine Görüşler.....	104
a. Savaş suçlarının yazılımsal olarak önlenmesi ve daha etik savaş imkanı.....	104
b. İnsan hakları ihlallerinin önüne geçilebilmesi ve uluslararası insancıl hukuk kriterlerinin yerine getirilebilmesi için önerilen bazı iyileştirmeler.....	106
4. Ölümcül Robotlara Karşı Yürütülen Kampanyalar	107
5. Ölümcül Robotlara Dair Kamuoyu Görüşü	109
B. Robotların İnsan Hakları Açısından Değerlendirmesi	110
1. Özel Hayatın Gizliliği ve Kişisel Verilerin Korunması Açısından.....	110
2. Eşitlik ve Kendi Kaderini Tayin Hakkı Açısından.....	112
C. Robotların İnsan Onuru Açısından Değerlendirmesi.....	115
1. Robotik Teknolojilerin İnsan Onuru Kavramında Meydana Getirebileceği Değişimler.....	118
2. İnsan Onuru ve İnsan Doğası.....	119
3. Robot Onuru	121
a. Robot Onurunun Temellendirilmesinde Esas Alınabilecek Kriterler	121
(1) Görünüş – Zeka/İşlev/Nitelik Kriterleri.....	122
(2) Canlılık ve Bilinç Kriterleri.....	124

b. İnsan Onurunun Temellendirilmesiyle Kurulabilecek Benzerlikler.....	125
4. Robot Onurunun Temeli Olarak İnsan Onuru	126
D. Roboetik: Robotların Etik Açısından Değerlendirmesi	129
1. Etik Bir Robot Gerekli Mi?	132
2. Ahlaksal Kodun Temelleri ve Teknik İmkanlar.....	133
3. Ahlaksal Özne Kavramı ve Ahlaksallığın Kaynağı.....	135
4. Etik Robot Kavramı Üzerine Tartışmalar ve Yasal Robot Ayrımı.....	139
IV. Teknolojiyle Şekillenen Geleceğimiz ve Hukuk Mesleğine Olası Etkileri	143
A. Yapay Zeka ve Dünyayı Ele Geçirme Senaryoları Üzerine.....	145
B. Ölümcül Robotlar ve Kırılgan Geleceğimiz	147
C. Geleceği Şekillendiren Teknolojiler ve Kehanetler	149
D. Süperzeka: İnsanlığın Son İcadı	155
E. Yapay Zekanın Avukatlık Mesleğinin Geleceğine Etkileri	156
1. Hukuk Mesleği ve Yapay Zeka Yazılımları	157
2. Hukuk Değişiyor: Yeni Kurallar, Yeni Uzmanlar	161
F. Robotik Hukuku, Metaforlarımız ve Bilim Kurgu.....	162
SONUÇ	165
KAYNAKÇA	171